Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Første Afdeling)

20. september 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – præjudiciel hasteprocedure – artikel 99 i Domstolens procesreglement – retligt samarbejde i straffesager – europæisk arrestordre – rammeafgørelse 2002/584/RIA – artikel 1, stk. 3 – artikel 4a – procedure for overgivelse mellem medlemsstaterne – fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse – artikel 48, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – ret til forsvar – direktiv 2012/13/EU – artikel 6 – ret til information under straffesager – direktiv 2013/48/EU – artikel 3 – ret til adgang til advokatbistand i straffesager – afgørelse afsagt under og efter en retssag, hvor den tiltalte ikke var til stede og heller ikke var repræsenteret af en advokat – national lovgivning, der ikke giver mulighed for at afslå overgivelse af den pågældende – forenelighed med EU-retten«

I sag C-504/24 PPU [Anacco] [i],

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Corte d'appello di Roma (appeldomstolen i Rom, Italien) ved afgørelse af 18. juli 2024, indgået til Domstolen den 19. juli 2024, i straffesagen mod

RT,

procesdeltager:

Procura Generale della Repubblica presso la Corte d'appello di Roma

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Arabadjiev, og dommerne T. von Danwitz, P.G. Xuereb, A. Kumin (refererende dommer) og I. Ziemele,

generaladvokat: N. Emiliou,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 99 i Domstolens procesreglement,

* Processprog: italiensk.

[i] Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6 TEU, artikel 48, stk. 2, og artikel 52, stk. 3 og 4, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), artikel 6, stk. 3, litra c), i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«), artikel 1, stk. 3, og artikel 4a i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009 (EUT 2009, L 81, s. 24) (herefter »rammeafgørelse 2002/584«), artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1) samt artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT 2013, L 294, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med fuldbyrdelsen i Italien af en europæisk arrestordre udstedt den 29. april 2024 af procureur du Roi de Bruxelles (den offentlige anklager i Bruxelles, Belgien) med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som RT er blevet idømt af tribunal de première instance francophone de Bruxelles (den fransksprogede ret i første instans i Bruxelles, Belgien).

Retsforskrifter

EU-retten

Rammeafgørelse 2002/584

3 Følgende fremgår af sjette og tolvte betragtning til rammeafgørelse 2002/584:

»(6) Den europæiske arrestordre, som denne rammeafgørelse omhandler, er den første udmøntning på det strafferetlige område af princippet om gensidig anerkendelse, som Det Europæiske Råd har udråbt til en »hjørnesten« i det retlige samarbejde.

[...]

(12) Denne rammeafgørelse respekterer de grundlæggende rettigheder og principper, som er anerkendt i artikel 6 [TEU], og som afspejles i [chartret], navnlig kapitel VI. [...]«

4 Rammeafgørelsens artikel 1 med overskriften »Definition af og pligten til at fuldbyrde en europæisk arrestordre« bestemmer følgende i stk. 2 og 3:

»2. Medlemsstaterne fuldbyrder enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i denne rammeafgørelse.

3. Denne rammeafgørelse indebærer ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, således som de er defineret i artikel 6 [TEU].«

5 Nævnte rammeafgørelses artikel 4a med overskriften »Afgørelser afsagt under og efter en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede« bestemmer:

»1. Den fuldbyrdende judicielle myndighed kan også nægte at fuldbyrde den europæiske arrestordre, der er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, hvis den pågældende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, medmindre det fremgår af den europæiske arrestordre, at den pågældende i overensstemmelse med yderligere proceduremæssige krav i den udstedende medlemsstats nationale ret

a) i rette tid
   i) enten er blevet indkaldt personligt og derved underrettet om det fastsatte tidspunkt og sted for den retssag, der førte til afgørelsen, eller på anden måde faktisk er blevet officielt underrettet om det fastsatte tidspunkt og sted for den pågældende retssag på en sådan måde, at det entydigt fremgår, at han/hun var klar over den berammede retssag

      og
   ii) er blevet underrettet om, at der kan afsiges en afgørelse, selv om han/hun ikke er til stede under retssagen

   eller

b) var klar over den berammede retssag og havde givet et mandat til en juridisk rådgiver, der var udnævnt enten af den pågældende person eller af staten til at forsvare ham/hende under retssagen, og var faktisk repræsenteret af denne rådgiver under retssagen

   eller

c) efter at have fået afgørelsen forkyndt og udtrykkeligt være blevet underrettet om retten til fornyet prøvelse eller anke, hvor personen har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter inklusive nye beviser bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret:
   i) udtrykkeligt har erklæret, at han/hun ikke anfægter afgørelsen

      eller
   ii) ikke har anmodet om fornyet prøvelse eller anke inden for den gældende frist

   eller

d) ikke har fået afgørelsen forkyndt personligt, men
   i) vil få den forkyndt personligt straks efter overgivelsen og vil udtrykkeligt blive underrettet om retten til fornyet prøvelse eller anke, hvor personen har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter, herunder nye beviser, bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret

      og
   ii) vil blive underrettet om den frist, inden for hvilken han/hun skal anmode om en sådan fornyet prøvelse eller anke som nævnt i den pågældende europæiske arrestordre.

2. Hvis den europæiske arrestordre udstedes med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning på de i stk. 1, litra d), omhandlede vilkår, og den pågældende ikke tidligere har modtaget officiel underretning om, at der er iværksat retsforfølgning mod ham/hende, kan den pågældende, når han/hun underrettes om indholdet af den europæiske arrestordre, anmode om at modtage en genpart af dommen, inden overgivelsen finder sted. Straks efter at den udstedende myndighed har fået underretning om anmodningen, fremsender den genparten af dommen til den, der søges overgivet, via den fuldbyrdende myndighed. Anmodningen fra den pågældende må hverken forsinke overgivelsesproceduren eller forsinke afgørelsen om fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre. Fremsendelsen af dommen til den pågældende er kun til orientering; den anses ikke for en formel forkyndelse af dommen og igangsætter ikke nogen frister, der finder anvendelse i forbindelse med fornyet prøvelse eller anke.

3. Hvis personen overgives på de i stk. 1, litra d), omhandlede vilkår, og den pågældende har anmodet om fornyet prøvelse eller anke, tages frihedsberøvelsen af den pågældende person, der afventer en sådan fornyet prøvelse eller anke, regelmæssigt eller på begæring af den pågældende person op til prøvelse efter den udstedende medlemsstats lovgivning, indtil den fornyede prøvelse eller anken er færdigbehandlet. En sådan prøvelse omfatter navnlig muligheden af at suspendere eller afbryde frihedsberøvelsen. Den fornyede prøvelse eller anken begynder i rette tid efter overgivelsen.«

Rammeafgørelse 2009/299

6 Følgende fremgår af 1., 14. og 15. betragtning til rammeafgørelse 2009/299:

»(1) Anklagedes ret til selv at være til stede under retssagen indgår i retten til en retfærdig rettergang i henhold til artikel 6 i [EMRK], som fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Domstolen har endvidere erklæret, at anklagedes ret til selv at være til stede under retssagen ikke er absolut, og at anklagede under visse omstændigheder af egen fri vilje udtrykkeligt eller stiltiende, men utvetydigt, kan give afkald på denne ret.

[...]

(14) Denne rammeafgørelse indskrænker sig til at præcisere definitionen af grunde til at undlade anerkendelse i retsakter om gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse. Bestemmelser som dem, der vedrører retten til at få en sag genoptaget, har derfor et anvendelsesområde, der er begrænset til en definition af disse grunde til at undlade anerkendelse. De tager ikke sigte på en harmonisering af de nationale lovgivninger. Denne rammeafgørelse berører ikke Den Europæiske Unions fremtidige instrumenter til indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning på det strafferetlige område.

(15) Grundene til at undlade anerkendelse er fakultative. Medlemsstaternes mandat til at fastsætte disse grunde i national ret er imidlertid særligt bestemt af retten til en retfærdig rettergang, under hensyn til det overordnede formål med denne rammeafgørelse, som er at styrke personers proceduremæssige rettigheder og lette det retlige samarbejde i straffesager.«

7 Rammeafgørelsens artikel 1 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 1:

»Formålene med denne rammeafgørelse er at styrke de proceduremæssige rettigheder for personer, der er genstand for en straffesag, at lette det retlige samarbejde i straffesager og navnlig at forbedre den gensidige anerkendelse af retsafgørelser mellem medlemsstater.«

Direktiv 2012/13

8 Artikel 6 i direktiv 2012/13 med overskriften »Retten til information om tiltalen« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at en mistænkt eller tiltalt modtager information om den strafbare handling, som udgør grundlaget for mistanken eller tiltalen. Denne information gives straks og i en tilstrækkelig detaljeret form til at sikre en retfærdig behandling af sagen og en effektiv udøvelse af retten til et forsvar.

[...]

3. Medlemsstaterne sikrer, at der, senest når grundlaget for tiltalen forelægges for en domstol, gives detaljeret information om tiltalen, herunder den strafbare handlings art og den juridiske kvalificering af den, og om karakteren af den mistænkte eller tiltalte persons påståede deltagelse i udøvelsen af denne strafbare handling.

[...]«

Direktiv 2013/48

9 Artikel 3 i direktiv 2013/48 med overskriften »Retten til adgang til advokatbistand under straffesager« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at mistænkte og tiltalte har ret til adgang til advokatbistand på et sådant tidspunkt og på en sådan måde, at de pågældende sættes i stand til i praksis og effektivt at udøve deres ret til et forsvar.

[...]

4. Medlemsstaterne bestræber sig på at gøre generelle oplysninger tilgængelige, således at det bliver lettere for mistænkte eller tiltalte at finde en advokat.

Uanset bestemmelserne i national lovgivning vedrørende en advokats obligatoriske tilstedeværelse træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, er i stand til effektivt at udøve deres ret til adgang til advokatbistand, medmindre de har givet afkald på denne ret i henhold til artikel 9.

[...]«

Direktiv (EU) 2016/343

10 Artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager (EUT 2016, L 65, s. 1) med overskriften »Retten til at være til stede under retssagen« bestemmer:

»[...]

2. Medlemsstaterne kan fastsætte, at en retssag, der kan resultere i en afgørelse om en mistænkts eller tiltalts skyld eller uskyld, kan afholdes, uden at vedkommende er til stede, på betingelse af:

a) at den mistænkte eller tiltalte i tide er blevet underrettet om retssagen og oplyst om konsekvenserne af at undlade at give møde, eller

b) at den mistænkte eller tiltalte, der er blevet underrettet om retssagen, repræsenteres af en befuldmægtiget advokat, som er udpeget enten af den mistænkte eller tiltalte eller af staten.

[...]

4. Såfremt medlemsstaterne fastsætter en mulighed for afholdelse af retssager, uden at mistænkte eller tiltalte er til stede, men det ikke er muligt for de kompetente myndigheder at opfylde betingelserne fastsat i denne artikels stk. 2, fordi en mistænkt eller tiltalt ikke kan findes, selv om der er blevet gjort en rimelig indsats, kan medlemsstaterne fastsætte, at en afgørelse alligevel kan træffes og fuldbyrdes. I så fald sikrer medlemsstaterne, at mistænkte eller tiltalte, når de underrettes om afgørelsen, navnlig når de pågribes, også underrettes om muligheden for at anfægte afgørelsen og om retten til en ny retssag eller et andet retsmiddel i overensstemmelse med artikel 9.

[...]«

11 Dette direktivs artikel 9 med overskriften »Retten til en ny retssag« har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sikrer, at når mistænkte eller tiltalte ikke var til stede under deres retssag, og de betingelser, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, ikke var overholdt, har de ret til en ny retssag eller til et andet retsmiddel, som giver mulighed for en fornyet prøvelse af sagens realitet, herunder bedømmelse af nyt bevismateriale, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse ændres. Medlemsstaterne sikrer i den forbindelse, at disse mistænkte og tiltalte har ret til at være til stede, således at de effektivt kan deltage i overensstemmelse med de procedurer, der er fastlagt i henhold til national ret, og udøve retten til et forsvar.«

National ret

Italiensk ret

12 Artikel 24 i den italienske forfatning har følgende ordlyd:

»Enhver har ret til at anlægge sag med henblik på at beskytte sine egne rettigheder og legitime interesser.

Forsvar er en ukrænkelig rettighed i alle faser og på alle trin i sagen.

Passende foranstaltninger sikrer ubemidlede personer midlerne til at anlægge sag og til at forsvare sig selv ved enhver domstol.

[...]«

13 Artikel 2 i legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (lov nr. 69 af 22.4.2005 om bestemmelser for at tilpasse den nationale lovgivning til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13.6.2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne) (GURI nr. 98 af 29.4.2005, s. 6, herefter »lov nr. 69/2005«) med overskriften »Overholdelse af de grundlæggende rettigheder og forfatningsmæssige garantier« bestemmer:

»Fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre må under ingen omstændigheder medføre en tilsidesættelse af de overordnede principper i statens forfatningsorden eller en krænkelse af de i forfatningen anerkendte umistelige menneskerettigheder, de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, således som de er defineret i artikel 6 [TEU], eller de grundlæggende rettigheder, som er sikret ved [EMRK] og tillægsprotokollerne hertil.«

14 Artikel 6 i lov nr. 69/2005 med overskriften »Den europæiske arrestordres indhold i proceduren for passiv overgivelse« bestemmer følgende i stk. 1, 1a og 2:

»1. Den europæiske arrestordre skal indeholde følgende oplysninger:

a) den eftersøgtes identitet og nationalitet

b) navn, adresse, telefon- og faxnummer samt e-postadresse på den udstedende judicielle myndighed

c) angivelse af, om der foreligger en eksigibel dom, en foreløbig begrænsende foranstaltning eller en anden eksigibel afgørelse med samme retskraft, som er omfattet af denne lovs artikel 7 og 8

d) lovovertrædelsens karakter og retlige beskrivelse

e) en beskrivelse af, under hvilke omstændigheder lovovertrædelsen er begået, herunder tidspunkt, sted og omfang af den eftersøgtes deltagelse heri

f) den idømte straf, hvis der er tale om en endelig dom, eller den strafferamme, der er fastsat for den pågældende lovovertrædelse i loven i den udstedende medlemsstat

g) så vidt muligt andre følger af lovovertrædelsen.

1a. Hvis den europæiske arrestordre er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, der er idømt ved en afgørelse truffet efter en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede, skal den europæiske arrestordre desuden indeholde oplysning om i det mindste en af følgende betingelser:

a) Den pågældende blev rettidigt indstævnet personligt eller på andre måder, som under alle omstændigheder utvetydigt kunne sikre, at den pågældende var klar over det fastsatte tidspunkt og sted for den pågældende retssag og over, at der kunne afsiges en afgørelse, selv om den pågældende ikke var til stede under retssagen.

b) Den pågældende var klar over den berammede retssag og repræsenteret af en advokat, der var udpeget enten af den pågældende eller udnævnt af staten, under den retssag, der førte til den nævnte afgørelse.

c) Efter at den pågældende har fået forkyndt den afgørelse, som anmodes fuldbyrdet, og er blevet underrettet om retten til fornyet prøvelse eller appel, hvor denne har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter inklusive nye beviser bliver taget op igen, og kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret, har den pågældende udtrykkeligt erklæret, at denne ikke anfægter afgørelsen eller ikke har anmodet om fornyet prøvelse eller iværksat appel inden for den gældende frist.

d) Den pågældende har ikke fået afgørelsen forkyndt personligt, men vil få den forkyndt personligt straks efter overgivelsen i den udstedende medlemsstat og vil udtrykkeligt blive underrettet dels om retten til fornyet prøvelse eller appel, hvor den pågældende har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter inklusive nye beviser bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret, dels om den frist, inden for hvilken den pågældende kan anmode om fornyet prøvelse eller iværksætte appel.

2. Hvis den europæiske arrestordre ikke indeholder de i stk. 1, litra a), c), d), e) og f), angivne oplysninger eller oplysning om, at i det mindste en af betingelserne i stk. 1a er opfyldt, træffer den judicielle myndighed foranstaltninger i henhold til artikel 16. Den judicielle myndighed træffer lignende foranstaltninger, når den finder det nødvendigt at indhente yderligere elementer for at undersøge, om det drejer sig om et af tilfældene i artikel 18, 18a, 18b og 19.«

15 Denne lovs artikel 18b med overskriften »Afgørelser, der er afsagt, uden at den tiltalte selv var til stede« bestemmer:

»1. Når den europæiske arrestordre er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, der er idømt efter en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede, kan appeldomstolen endvidere afslå at overgive den pågældende, hvis den europæiske arrestordre ikke indeholder oplysning om nogen af de betingelser, der er fastsat i artikel 6, stk. 1a, og den udstedende medlemsstat end ikke efter den i henhold til artikel 16 fremsendte anmodning har givet oplysning om disse betingelser.

2. I tilfældene i stk. 1 kan appeldomstolen under alle omstændigheder give tilladelse til overgivelse, hvis det med sikkerhed er bevist, at den pågældende forinden var gjort bekendt med den berammede retssag eller frivilligt afstod fra at blive gjort bekendt med den berammede retssag.

3. Når betingelserne i artikel 6, stk. 1a, litra d), er opfyldt, kan den person, der anmodes overgivet, såfremt personen ikke tidligere har modtaget underretning om, at der er iværksat retsforfølgning mod denne, anmode om at modtage en genpart af den dom, som ligger til grund for den europæiske arrestordre. Anmodningen udgør under ingen omstændigheder grund til forsinkelse af overgivelsesproceduren eller af afgørelsen om fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre. Appeldomstolen videresender straks anmodningen til den udstedende myndighed.«

Belgisk ret

16 Artikel 186 i den belgiske code d'instruction criminelle (den belgiske strafferetsplejelov) har følgende ordlyd:

»Hvis den indkaldte person eller den advokat, der repræsenterer denne, ikke er til stede på den dag og det tidspunkt, der er anført i indkaldelsen, dømmes vedkommende in absentia.«

17 Denne lovs artikel 187, stk. 1, bestemmer:

»En person, som er dømt in absentia, kan anmode om fornyet prøvelse af dommen inden for 15 dage efter forkyndelsen af denne.

Såfremt dommen ikke er blevet forkyndt for den pågældende personligt, kan en person, der er dømt in absentia, for så vidt angår straffedomme anmode om fornyet prøvelse inden for 15 dage efter, at vedkommende har fået kendskab til forkyndelsen.

Hvis den pågældende har fået kendskab hertil ved forkyndelsen af en europæisk arrestordre eller en anmodning om udlevering, eller hvis fristen på 15 dage endnu ikke er udløbet på det tidspunkt, hvor vedkommende anholdes i udlandet, kan denne anmode om fornyet prøvelse inden for 15 dage efter overgivelsen eller løsladelsen af den pågældende til udlandet.

Hvis det ikke kan fastslås, at den person, der er dømt in absentia, har fået kendskab til forkyndelsen, kan vedkommende anmode om fornyet prøvelse, indtil forældelsesfristen for straffen udløber. Der kan for så vidt angår domme i civile sager anmodes om fornyet prøvelse, indtil dommen fuldbyrdes.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

18 Den 29. april 2024 udstedte den offentlige anklager i Bruxelles en europæisk arrestordre mod RT (herefter »den omhandlede europæiske arrestordre«), der er fransk og malisk statsborger og indehaver af et malisk diplomatpas, med henblik på fuldbyrdelsen af en frihedsstraf på to år, som hun ved dom af 18. oktober 2023 var blevet idømt af tribunal de première instance francophone de Bruxelles (den franskprogede ret i første instans i Bruxelles) på grundlag af artikel 100b, artikel 432, stk. 1, første og andet afsnit, og artikel 432, stk. 3, samt artikel 432, stk. 2, første afsnit, i den belgiske straffelov for at undlade at overlevere et mindreårigt barn til indehaveren af forældremyndigheden, idet barnet var blevet tilbageholdt i udlandet i mere end fem dage (herefter »dommen af 18. oktober 2023«).

19 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at dommen af 18. oktober 2023 blev afsagt in absentia efter en retssag, som fandt sted, uden at anklageskriftet faktisk var blevet forkyndt for RT, og således uden at RT eller en advokat, som var bemyndiget af hende eller udnævnt af retten, var til stede i det retsmøde, der blev afholdt i forbindelse med den pågældende sag.

20 De faktiske omstændigheder, der gav anledning til dommen af 18. oktober 2023, således som de fremgår af forelæggelsesafgørelsen, kan sammenfattes som følger. Efter afbrydelsen af forholdet til JG i 2018 flyttede RT til Mali sammen med deres datter, UMTG, der var født i Bruxelles den 3. november 2015. Herved tilsidesatte RT dommene afsagt den 26. juni og 24. september 2019 af tribunal de première instance de Bruxelles, tribunal de la famille (familieretten i første instans i Bruxelles, Belgien), hvorved det bl.a. blev afgjort, at UMTG principalt skulle have bopæl hos JG i Belgien.

21 Den 20. juni 2024 blev RT anholdt ved sin ankomst til Italien og varetægtsfængslet med henblik på fuldbyrdelse af den omhandlede europæiske arrestordre. Den 22. juni 2024 afhørte Corte d'appello di Roma (appeldomstolen i Rom, Italien) – den forelæggende ret – RT, som ikke gav samtykke til at blive overgivet til de belgiske myndigheder. Hun gjorde bl.a. gældende, at de maliske retter havde tilkendt hende forældremyndigheden over UMTG, og at JG havde givet samtykke til, at UMTG flyttede til Mali. I et retsmøde den 2. juli 2024 anmodede RT bl.a. om, at der blev givet afslag på fuldbyrdelsen af denne arrestordre, og at hun blev løsladt fra varetægtsfængslingen.

22 Efter anmodning fra den forelæggende ret oplyste justitsministeriet (Belgien) ved skrivelse af 8. juli 2024, at RT ved anbefalet brev var blevet indkaldt til retsmødet den 4. oktober 2023 ved tribunal de première instance francophone de Bruxelles (den franskprogede ret i første instans i Bruxelles) i den sag, der gav anledning til dommen af 18. oktober 2023. Da hun ikke var til stede i dette retsmøde og heller ikke var repræsenteret af en forsvarer, blev dommen afsagt in absentia efter en ikke-kontradiktorisk procedure. Den forelæggende ret har i øvrigt anført, at det fremgår af såvel denne skrivelse som af den omhandlede europæiske arrestordre, at RT i tilfælde af overgivelse til de belgiske myndigheder inden for en frist på 15 dage fra forkyndelsen af dommen af 18. oktober 2023 kan anmode om fornyet prøvelse ved tribunal de première instance francophone de Bruxelles (den franskprogede ret i første instans i Bruxelles), og at denne anmodning, hvis den antages til realitetsbehandling, vil medføre såvel ophævelse af denne dom som afholdelse af en ny retssag, inden for rammerne af hvilken hun vil have de samme rettigheder som dem, hun ville have haft under den sag, der gav anledning til den pågældende dom. Desuden vil RT inden for en frist på 30 dage fra forkyndelsen af dommen af 18. oktober 2023 have mulighed for at iværksætte appel til prøvelse heraf ved cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles, Belgien). I begge tilfælde ville RT obligatorisk blive bistået af en advokat udpeget af hende eller udnævnt af retshjælpskontoret, få tilstrækkelig tid til at forberede sit forsvar og kunne anmode om at blive løsladt.

23 Ved kendelse af 11. juli 2024 afviste den forelæggende ret for det første RT's anmodning om løsladelse fra varetægtsfængslingen og anførte for det andet, at den havde berammet et retsmøde til den 24. september 2024 med henblik på at træffe afgørelse om realiteten vedrørende fuldbyrdelsen af den omhandlede europæiske arrestordre.

24 For så vidt som lov nr. 69/2005, som gennemfører rammeafgørelse 2002/584, ikke giver mulighed for at afslå at overgive RT i en situation som den i hovedsagen omhandlede, er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt denne lov er forenelig med såvel italiensk forfatningsret som EU-retten. Som det fremgår af retspraksis fra Corte costituzionale (forfatningsdomstol, Italien) og Corte

suprema di cassazione (kassationsdomstol, Italien), er det nemlig ikke muligt i Italien at behandle en straffesag, uden at den tiltalte er repræsenteret af en advokat, selv når den tiltalte ikke selv er til stede. Der er tale om et forfatningsretligt princip, som ifølge den forelæggende ret bekræftes af chartrets artikel 48 og EMRK's artikel 6, og som, sammenholdt med artikel 6 TEU og artikel 1, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584, er til hinder for fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, der er idømt, uden at tiltalte var repræsenteret af en advokat, som derfor er i strid med dennes ret til et forsvar.

25 I denne sammenhæng har den forelæggende ret henvist til anmodningen om præjudiciel afgørelse indgivet af Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol) ved afgørelse af 19. december 2023 i den verserende sag C-40/24, Derterti, som bl.a. vedrører den samme problematik som den i hovedsagen omhandlede.

26 Under disse omstændigheder har Corte d'appello di Roma (appeldomstolen i Rom) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal

a) artikel 6 [TEU], artikel 48, stk. 2, og [chartrets] artikel 52, stk. 3 og 4,

b) [EMRK's] artikel 6, stk. 3, litra c)

c) artikel 1, stk. 3, og artikel 4a i [rammeafgørelse 2002/584]

d) artikel 6 i direktiv [2012/13] og

e) artikel 3 i direktiv [2013/48]

fortolkes således, at [disse bestemmelser] samlet set er til hinder for en national lovgivning som den italienske, der følger af artikel 2, 6 og 18b i lov nr. 69 af 22. april 2005, ifølge hvilken en appeldomstol, i egenskab af kompetent judiciel myndighed i den medlemsstat, som anmodningen er rettet til, ikke må afslå at overgive en person til den udstedende medlemsstat med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, der er udstedt på grundlag af en fængselsdom afsagt i den udstedende medlemsstat under en straffesag, som er blevet behandlet, uden at en advokat, der er udpeget af den tiltalte eller udnævnt af retten, var til stede og under alle omstændigheder uden et effektivt forsvar, selv hvis den dømte – efter fuldbyrdelsen af den europæiske arrestordre – har ret til at få straffedommen forkyndt og kan anmode om fornyet prøvelse eller iværksætte appel til prøvelse af dommen?«

Anmodningen om anvendelse af den præjudicielle hasteprocedure

27 Den forelæggende ret har anmodet om, at den præjudicielle forelæggelse undergives den præjudicielle hasteprocedure i henhold til artikel 23a, stk. 1, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 107 i Domstolens procesreglement.

28 Til støtte for denne anmodning har den forelæggende ret anført, at RT har været varetægtsfængslet siden den 20. juni 2024.

29 I denne henseende bemærkes for det første, at denne præjudicielle forelæggelse bl.a. vedrører fortolkningen af rammeafgørelse 2002/584, direktiv 2012/13 og direktiv 2013/48, der henhører under afsnit V i EUF-traktatens tredje del vedrørende et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Denne forelæggelse kan som følge heraf undergives den præjudicielle hasteprocedure.

30 Hvad for det andet angår betingelsen om den hastende karakter er denne betingelse bl.a. opfyldt, når den i hovedsagen berørte person på det pågældende tidspunkt er frihedsberøvet, og personens fortsatte frihedsberøvelse afhænger af løsningen af tvisten i hovedsagen, idet det præciseres, at situationen for denne person skal bedømmes ud fra den situation, der forelå på tidspunktet for behandlingen af anmodningen om, at den præjudicielle forelæggelse undergives hasteproceduren (dom af 14.5.2024, Stachev (C-15/24 PPU, EU:C:2024:399, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

31 I det foreliggende tilfælde fremgår det for det første af forelæggelsesafgørelsen, at RT faktisk har været frihedsberøvet siden den 20. juni 2024, og at hun følgelig befandt sig i denne situation på tidspunktet for behandlingen af anmodningen om, at den præjudicielle forelæggelse undergives hasteproceduren.

32 For det andet har den forelæggende ret i det væsentlige anført, at den afhængigt af Domstolens besvarelse af det præjudicielle spørgsmål kan se sig foranlediget til at afslå at fuldbyrde den omhandlede europæiske arrestordre og derfor nødsaget til at træffe afgørelse om løsladelse af RT.

33 Under disse omstændigheder har Domstolens Første Afdeling den 1. august 2024 på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at efterkomme den forelæggende rets anmodning om, at den præjudicielle forelæggelse undergives den præjudicielle hasteprocedure.

Det præjudicielle spørgsmål

34 Ifølge procesreglementets artikel 99 kan Domstolen, såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, eller såfremt besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse.

35 Denne bestemmelse skal anvendes i forbindelse med den foreliggende sag.

36 Med sit eneste spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584, sammenholdt med artikel 6 TEU, chartrets artikel 48, stk. 2, og artikel 52, stk. 3 og 4, EMRK's artikel 6, stk. 3, litra c), denne rammeafgørelses artikel 1, stk. 3, artikel 6 i direktiv 2012/13 samt artikel 3 i direktiv 2013/48, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, som ikke gør det muligt for den fuldbyrdende judicielle myndighed at afslå at overgive en berørt person på grundlag af en europæisk arrestordre udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som den pågældende er blevet idømt i den udstedende medlemsstat, hvis vedkommende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, uden at den pågældende var repræsenteret af en advokat, som denne havde udpeget, eller som var udnævnt af retten, og under alle

omstændigheder uden et effektivt forsvar, i en situation, hvori den berørte person efter denne overgivelse får forkyndt udeblivelsesdommen og kan anmode om fornyet prøvelse eller iværksætte appel til prøvelse af denne dom.

37 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at både princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne og princippet om gensidig anerkendelse, der selv hviler på den gensidige tillid mellem medlemsstaterne, er af grundlæggende betydning i EU-retten, idet de muliggør oprettelsen og bevarelsen af et område uden indre grænser. Mere specifikt pålægger princippet om gensidig tillid, bl.a. for så vidt angår et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hver af medlemsstaterne at lægge til grund, medmindre der er tale om helt særlige omstændigheder, at samtlige andre medlemsstater overholder EU-retten og navnlig de i EU-retten anerkendte grundlæggende rettigheder (dom af 31.1.2023, Puig Gordi m.fl., C-158/21, EU:C:2023:57, præmis 93, og af 21.12.2023, GN (Grund til afslag baseret på barnets tarv), C-261/22, EU:C:2023:1017, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).

38 Når medlemsstaterne gennemfører EU-retten, er de således forpligtet til at lægge til grund, at de øvrige medlemsstater overholder de grundlæggende rettigheder, således at de hverken kan kræve et nationalt beskyttelsesniveau af en anden medlemsstat, der er højere end det ved EU-retten sikrede, eller, undtagen i særlige tilfælde, kontrollere, om denne anden medlemsstat i et konkret tilfælde rent faktisk har overholdt de i Unionen sikrede grundlæggende rettigheder (udtalelse 2/13 (Unionens tiltrædelse af EMRK) af 18.12.2014, EU:C:2014:2454, præmis 192, og dom af 21.12.2023, GN (Grund til afslag baseret på barnets tarv), C-261/22, EU:C:2023:1017, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

39 I denne sammenhæng tilsigter rammeafgørelse 2002/584 med indførelsen af en forenklet og mere effektiv ordning for overgivelse af personer, der er dømt eller mistænkt for overtrædelse af straffeloven, at lette og fremskynde det retlige samarbejde med henblik på at bidrage til at gennemføre Unionens erklærede mål om at blive et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed på grundlag af den høje grad af tillid, der skal være mellem medlemsstaterne (dom af 21.12.2023, GN (Grund til afslag baseret på barnets tarv), C-261/22, EU:C:2023:1017, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

40 Princippet om gensidig anerkendelse, hvis første udmøntning ifølge sjette betragtning til rammeafgørelse 2002/584 er den europæiske arrestordre, som denne rammeafgørelse omhandler, udgør »hjørnestenen« i det retlige samarbejde i straffesager. Dette princip finder udtryk i denne rammeafgørelses artikel 1, stk. 2, der fastsætter reglen om, at medlemsstaterne har pligt til at fuldbyrde enhver europæisk arrestordre på grundlag af dette princip og i overensstemmelse med bestemmelserne i den nævnte rammeafgørelse (dom af 21.12.2023, GN (Grund til afslag baseret på barnets tarv), C-261/22, EU:C:2023:1017, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis, og af 21.12.2023, G.K. m.fl. (Den Europæiske Anklagemyndighed), C-281/22, EU:C:2023:1018, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).

41 Dette betyder for det første, at de fuldbyrdende judicielle myndigheder kun kan afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre med henvisning til de grunde, der er indeholdt i rammeafgørelse 2002/584, således som denne fortolkes af Domstolen. For det andet betyder dette, at mens fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre udgør hovedreglen, er afslaget på fuldbyrdelse udformet som en undtagelse, der skal undergives en streng fortolkning (dom af 21.12.2023, GN (Grund til afslag baseret på barnets tarv), C-261/22, EU:C:2023:1017, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

42 Navnlig udgør artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 en undtagelse til reglen om, at den fuldbyrdende judicielle myndighed skal overgive den eftersøgte person til den udstedende medlemsstat, og den skal derfor fortolkes indskrænkende (jf. i denne retning dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 55).

43 I første række fremgår det af selve ordlyden af denne bestemmelse, at den fuldbyrdende judicielle myndighed har beføjelse til at nægte at fuldbyrde en europæisk arrestordre, der er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, hvis den pågældende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, medmindre det fremgår af den europæiske arrestordre, at de betingelser, der er fastsat i denne bestemmelses litra a)-d), er opfyldt (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

44 I denne henseende bemærkes, at denne artikel 4a således begrænser muligheden for at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre ved præcist og ensartet at opregne betingelserne for, hvornår anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse, afsagt under en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede, ikke kan nægtes (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).

45 Det følger heraf, at den fuldbyrdende judicielle myndighed er forpligtet til at fuldbyrde en europæisk arrestordre, selv om den berørte ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, såfremt det konstateres, at en af de omstændigheder, som er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra a), b), c) eller d), i rammeafgørelse 2002/584, foreligger (dom af 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, præmis 41).

46 Hvad angår artikel 4a, stk. 1, litra d), i rammeafgørelse 2002/584, som er relevant i den foreliggende sag, idet det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at RT ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, dvs. dommen af 18. oktober 2023, og heller ikke har fået denne dom forkyndt personligt, og at hun ifølge den omhandlede europæiske arrestordre kan anmode om fornyet prøvelse af den nævnte dom eller iværksætte appel til prøvelse af denne inden for henholdsvis 15 eller 30 dage fra forkyndelsen heraf, nævner denne bestemmelse ikke advokatbistand under denne retssag.

47 Det følger navnlig ikke af ordlyden af nævnte artikel 4a, stk. 1, litra d), at den fuldbyrdende judicielle myndighed kan nægte at fuldbyrde en europæisk arrestordre, når den pågældende er omfattet af denne arrestordre efter en retssag, hvor vedkommende ikke selv var til stede, med den begrundelse, at vedkommende ikke var repræsenteret af en advokat, som denne havde udpeget, eller som var udnævnt af staten. I modsat fald ville dette således svare til at tilføje en betingelse for fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre til rammeafgørelse 2002/584, som EU-lovgiver ikke har fastsat.

48 I anden række har Domstolen – hvad angår oprindelsen af og formålene med artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584 – allerede fastslået, at denne bestemmelse har til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau og gøre det muligt for den fuldbyrdende myndighed at foretage en overgivelse af den pågældende, selv om vedkommende var fraværende i den retssag, som førte til dennes domfældelse, samtidig med at vedkommendes ret til forsvar fuldt ud overholdes. Nærmere bestemt fremgår det udtrykkeligt af artikel 1 i rammeafgørelse 2009/299, sammenholdt med 1. og 15. betragtning hertil, at artikel 4a blev indsat i rammeafgørelse 2002/584 for at beskytte

anklagedes ret til selv at være til stede under den straffesag, der er indledt mod vedkommende, samtidig med at den gensidige anerkendelse af retsafgørelser mellem medlemsstaterne forbedres (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).

49 Samtidig ophævede rammeafgørelse 2009/299 artikel 5, nr. 1), i rammeafgørelse 2002/584, som gjorde det muligt for den fuldbyrdende judicielle myndighed i forbindelse med en europæisk arrestordre udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en dom afsagt in absentia, og hvor den berørte person ikke var blevet underrettet om tid og sted for det retsmøde, som førte til afgørelsen in absentia, at gøre overgivelsen betinget af, at den udstedende judicielle myndighed gav garantier, der skønnedes tilstrækkelige til at sikre, at denne person ville få lejlighed til at få sagen genoptaget i den udstedende medlemsstat og til at være til stede ved domsforhandlingen.

50 Det er således for at sikre beskyttelsen af retten til forsvar og retten til adgang til advokatbistand, at artikel 4a, stk. 1, litra d), nr. i), i rammeafgørelse 2002/584 kræver, at en person, der er dømt in absentia, har ret til »fornyet prøvelse eller anke, hvor personen har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter, herunder nye beviser, bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret«.

51 Det skal i øvrigt dels bemærkes, at rammeafgørelse 2002/584 indfører en ordning med gensidig anerkendelse, der er baseret på princippet om gensidig tillid, og at denne rammeafgørelse – som det fremgår af 14. betragtning hertil – ikke tager sigte på en harmonisering af de nationale lovgivninger.

52 Dels bemærkes, at dette krav om ret til fornyet prøvelse eller anke, som giver mulighed for, at sagens realiteter bliver taget op igen, svarer til kravet i artikel 8, stk. 4, og artikel 9 i direktiv 2016/343 i det tilfælde, hvor medlemsstaterne fastsætter en mulighed for afholdelse af retssager, uden at mistænkte eller tiltalte er til stede, men det ikke er muligt for de kompetente myndigheder at opfylde betingelserne fastsat i dette direktivs artikel 8, stk. 2, navnlig betingelsen om, at den pågældende er blevet underrettet om retssagen, fordi vedkommende ikke kan findes, selv om der er blevet gjort en rimelig indsats.

53 Det følger af det ovenstående, at artikel 4a, stk. 1, litra d), i rammeafgørelse 2002/584 ikke kan fortolkes således, at den fuldbyrdende judicielle myndighed kan afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre med den begrundelse, at den pågældende person ikke var repræsenteret af en advokat udpeget af denne eller udnævnt af staten i den retssag, der førte til afgørelsen, eller, a fortiori, således, at denne bestemmelse er til hinder for den i hovedsagen omhandlede italienske lovgivning, for så vidt som den ikke giver mulighed for et sådant afslag, selv om denne lovgivning fastsætter, at der i Italien ikke kan afsiges en dom in absentia, uden at der er udnævnt en advokat af staten.

54 I tredje række svækkes denne fortolkning hverken af direktiv 2012/13 eller af direktiv 2013/48, som den forelæggende ret ligeledes har henvist til, uden at den nærmere har redegjort for sin tvivl i denne henseende. For så vidt som den forelæggende ret ønsker oplyst, om disse direktiver pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at sikre, at mistænkte eller tiltalte bistås af en advokat udnævnt af staten i en retssag, der kan føre til domfældelse in absentia, er dette spørgsmål ikke relevant for fastlæggelsen af, i hvilke tilfælde det er tilladt at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre i henhold til artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584.

55 Det er således tilstrækkeligt at bemærke, at den eventuelle manglende overensstemmelse af udstedelsesmedlemsstatens nationale ret med bestemmelserne i et direktiv ifølge Domstolens praksis ikke kan udgøre en grund til at afslå at fuldbyrde den europæiske arrestordre. Hvis bestemmelserne i et direktiv påberåbes for at hindre fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre, vil det nemlig gøre det muligt at omgå den ordning, der er indført ved rammeafgørelse 2002/584, som udtømmende opregner grundene til at afslå fuldbyrdelse (jf. i denne retning dom af 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, præmis 46 og 47).

56 I fjerde række skal artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584 endvidere fortolkes og anvendes i overensstemmelse med chartrets artikel 47, stk. 2 og 3, og artikel 48, der, som det præciseres i forklaringerne til chartret om grundlæggende rettigheder (EUT 2007, C 303, s. 17), svarer til EMRK's artikel 6. Domstolen skal derfor sørge for, at den fortolkning, som den anlægger af artikel 47, stk. 2 og 3, samt artikel 48 i chartret, sikrer et beskyttelsesniveau, som ikke tilsidesætter det beskyttelsesniveau, der er sikret ved EMRK's artikel 6, således som denne fortolkes af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

57 Ifølge denne praksis har Domstolen således allerede fastslået, at fuldbyrdelsen af den europæiske arrestordre i hvert af de tilfælde, der er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra a)-d), i rammeafgørelse 2002/584, ikke gør indgreb i den berørte persons ret til forsvar eller ret til effektive retsmidler og til en retfærdig rettergang, således som de er fastsat i chartrets artikel 47 og artikel 48, stk. 2 (jf. i denne retning dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 47-54, og af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 73 og den deri nævnte retspraksis).

58 Domstolen har ligeledes fastslået, at vedtagelsen af rammeafgørelse 2009/299, hvorved denne bestemmelse blev indsat i rammeafgørelse 2002/584, tilsigtede at afhjælpe de vanskeligheder med gensidig anerkendelse af retsafgørelser afsagt, uden at den pågældende selv var til stede under retssagen, der skyldes forskelle i medlemsstaternes beskyttelse af grundlæggende rettigheder. Denne rammeafgørelse gennemfører således en harmonisering af betingelserne for fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre i tilfælde af en dom afsagt in absentia, der afspejler den konsensus, som er opnået mellem samtlige medlemsstater vedrørende den rækkevidde, som de processuelle rettigheder, der gælder for personer dømt in absentia, som er genstand for en europæisk arrestordre, skal tillægges i henhold til EU-retten (jf. i denne retning dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 62).

59 Hvad angår det argument, som den forelæggende ret har anført, hvorefter pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder, således som de er defineret i artikel 6 TEU, giver de fuldbyrdende judicielle myndigheder ret til at nægte at fuldbyrde en europæisk arrestordre, selv i de situationer, der er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra d), i rammeafgørelse 2002/584, når den berørte person ikke var repræsenteret af en advokat under den retssag, der førte til dommen in absentia, som reelt svarer til at rejse tvivl om, hvorvidt denne bestemmelse er forenelig med de grundlæggende rettigheder, der er beskyttet i Unionens retsorden, skal dette argument således forkastes.

60 For så vidt som den forelæggende ret synes at være af den opfattelse, at italiensk ret sikrer en standard for beskyttelse af retten til forsvar, og navnlig af retten til at blive bistået af en advokat, som er højere end den beskyttelse, der følger af de grundlæggende rettigheder, som er fastsat i EU-retten, herunder chartrets artikel 47 og artikel 48, stk. 2, skal det endelig bemærkes, at en

fuldbyrdende judiciel myndighed kun kan underlægge overgivelsen til den udstedende judicielle myndighed af den person, der er omfattet af en europæisk arrestordre, en betingelse om overholdelse af de krav, som følger af sidstnævnte bestemmelser, og ikke om overholdelse af de krav, der følger af national ret. Den modsatte løsning vil nemlig – idet der rejses tvivl om den ensartede anvendelse af det niveau til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i EU-retten – indebære en tilsidesættelse af princippet om gensidig tillid og gensidig anerkendelse, som rammeafgørelse 2002/584 tilsigter at forankre, og dermed hindres rammeafgørelsens effektivitet (jf. i denne retning dom af 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, præmis 63, og af 15.10.2019, Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, præmis 79).

61 På baggrund af det ovenstående skal det forelagte spørgsmål besvares således, at artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584, sammenholdt med artikel 6 TEU og chartrets artikel 47 og artikel 48, stk. 2, skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke er til hinder for en national lovgivning, som ikke gør det muligt for den fuldbyrdende judicielle myndighed at afslå at overgive en berørt person på grundlag af en europæisk arrestordre udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som den pågældende er idømt i den udstedende medlemsstat, hvis vedkommende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, uden at den pågældende var repræsenteret af en advokat udpeget af denne eller udnævnt af retten, og hvis betingelserne i nævnte artikel 4a, stk. 1, litra d), er opfyldt.

Sagsomkostninger

62 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 4a i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne, som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009, sammenholdt med artikel 6 TEU samt artikel 47 og artikel 48, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse ikke er til hinder for en national lovgivning, som ikke gør det muligt for den fuldbyrdende judicielle myndighed at afslå at overgive en berørt person på grundlag af en europæisk arrestordre udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som den pågældende er idømt i den udstedende medlemsstat, hvis vedkommende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, uden at den pågældende var repræsenteret af en advokat udpeget af denne eller udnævnt af retten, og hvis betingelserne i nævnte artikel 4a, stk. 1, litra d), er opfyldt.

Underskrifter